

THE ANALYSIS ON THE EVOLUTION OF URBAN AREAS ON ROMANIAN TERRITORY

ANALIZA PRIVIND EVOLUȚIA ZONELOR URBANE PE TERITORIUL ROMÂNIEI

Cristina ALPOPI

*Prof. univ. dr., Academia de Studii Economice din București,
România, București, Piața Romană, 6,
Tel.: +40213191900; www.ase.ro, calpopi07@yahoo.com*

Abstract:

The concentration of the population in the urban areas has led to the increase of the degree of economic development. The growth of urban areas is also based on better transport links, which give high mobility to the population. The quality of life and the competitiveness of a region are influenced by the way in which certain local and regional issues are resolved. As one of the factors influencing the development of an urban area is given by the demographic trends, the article presents an analysis of the characteristics of the urban population of Romania. People choose to move to a city depending on what city can offer. Concentration of population in urban areas leads to the development of certain economic sectors. Thus, human capital and innovation capacity play an important role in the economic development of cities.

Key words: *demography, population, Romania, urban areas*

JEL CLASIFICATION: J11, Q56

1. Introducere

Populația Europei locuiește în proporție de peste două treimi în zonele urbane. Din acest motiv, provocările economice, sociale și de mediu au ca sursă zonele urbane. Totodată acestea reprezintă și soluția provocărilor economice. La nivel european, 80 % din consumul de energie este înregistrat în orașe. De asemenea, 85 % din PIB-ul Europei este generat în zonele urbane [EC, 2019b].

Extinderea orașelor face ca distanța dintre acestea să se micșoreze. Astfel, creșterea gradului de urbanizare a coincis cu dezvoltarea orașelor. Tendințele sociale, dar și cele economice, conduc la promovarea de noi stiluri de viață în mediile urbane și suburbane. Astfel, dezvoltarea unei zone urbane este influențată de mai mulți factori printre care se regăsesc preferințele de locuit, sistemele de transport, precum și tendințele demografice [AEM, 2006].

Aspecte ca cele referitoare la îmbătrânirea populației și a depopularea unor zone conduc la schimbări care se pot manifesta în acea regiune. În același timp, creșterea gradului de urbanizare poate conduce la apariția unor probleme energetice și de mediu [EC, 2019a].

Aspectele referitoare la declinul și îmbătrânirea populației reprezintă provocări care necesită urmărirea atentă. Astfel de provocări afectează dezvoltarea durabilă a orașelor [ECR, 2015].

Sunt necesare măsuri care să permită crearea și menținerea unei coeziunii teritoriale. Din acest punct de vedere, datorită aspectelor geografice și demografice, anumite regiuni sunt dezavantajate [ECR, 2015].

Speranța de viață a crescut ca urmare a îmbunătățirii nivelului de trai și al evoluției tehnologiilor. În același timp, prin scăderea ponderii populației tinere, populația activă este supusă unei presiuni suplimentare. Dezvoltarea durabilă a unei societăți presupune implicarea activă în activitățile comunității a tuturor membrilor acesteia [Alpopi et al., 2019].

Totodată, emigrarea persoanelor tinere a făcut ca în unele țări să se accelereze gradul de îmbătrânire al populației. Ocuparea unui loc de muncă mai sigur și mai bine plătit într-o altă țară din Uniunea Europeană a condus la apariția acestui fenomen în multe țări din Europa de Est [OECD, 2013]. Situația este similară și pentru România.

2. Caracteristici ale populației urbane din România

În majoritatea țărilor au avut loc modificări demografice. Astfel, s-a modificat structura, dar și mărimea populației. Implicațiile unor astfel de schimbări se reflectă în domeniul sănătății, al educației, al forței de muncă [UN, 2017].

Astfel, în anul 2016, în România, mediul urban, locuiau peste 12,5 milioane persoane [INS, 2016].

În Figura 1 este prezentată evoluția ponderii populației urbane, pentru perioada 1992-2018 (%).

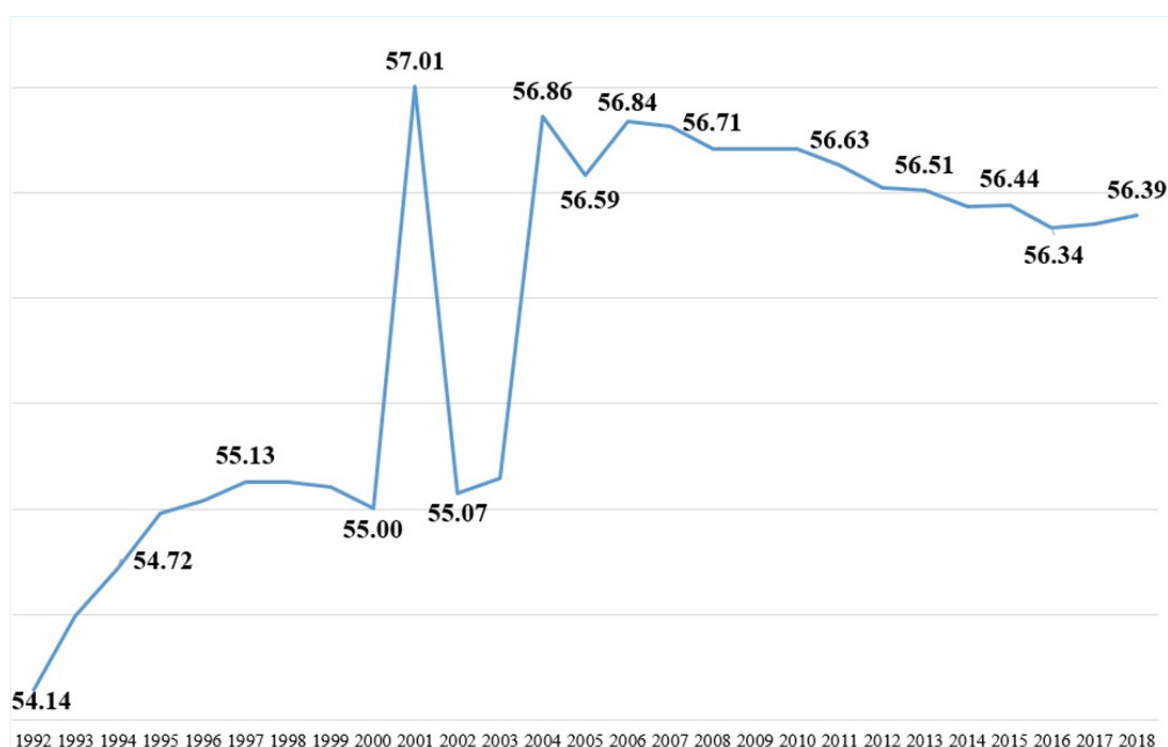

Figura 1. Evoluția ponderii populației urbane, 1992-2018 (%)

Sursa: realizat de autori pe baza datelor existente pe site-ul INS

Se observă o creștere a ponderii populației urbane pentru perioada 1992-1997. În perioada 1997-2000, se constată o ușoară scădere a ponderii populației urbane. Apoi, cu excepția perioadei 2000-2002, urmează o creștere până în anul 2004 (56,86%). Perioada 2004-2018 este caracterizată de o ușoară descreștere a ponderii populației urbane. Astfel, în anul 2018, populația urbană reprezenta 56,39% din totalul populației României.

De asemenea, din datele existente pe site-ul Institutului Național de Statistică, față de anul 1994, în anul 2018, în următoarele județe, populația după domiciliu a crescut: Ilfov (+175672 locuitori), Suceava (+66909 locuitori), Iași (+62094 locuitori), Vaslui (+42052 locuitori), Vâlcea (+17445 locuitori). În același timp, în următoarele județe, populația după domiciliu a scăzut: București (-71364 locuitori), Hunedoara (-59944 locuitori), Prahova (-50609 locuitori), Brăila (-35124 locuitori), Teleorman (-30947 locuitori).

Pentru perioada 2002-2018, figura următoare prezintă situația comparativă a valorilor înregistrate pentru populația urbană din România după domiciliu, respectiv rezidentă (milioane de locuitori).

Se observă o diferență între cele două tipuri selectate (după domiciliu, respectiv rezidentă). De asemenea, începând cu anul 2006, în cazul populației urbane după domiciliu se constată o scădere, de la 12,84 milioane de locuitori la 12,51 milioane de locuitori în anul 2018. Pentru populația urbană rezidentă, scăderea este mult mai accentuată. Astfel, în anul 2006 erau 11,75 milioane de locuitori, iar în anul 2018 erau doar 10,48 milioane de locuitori.

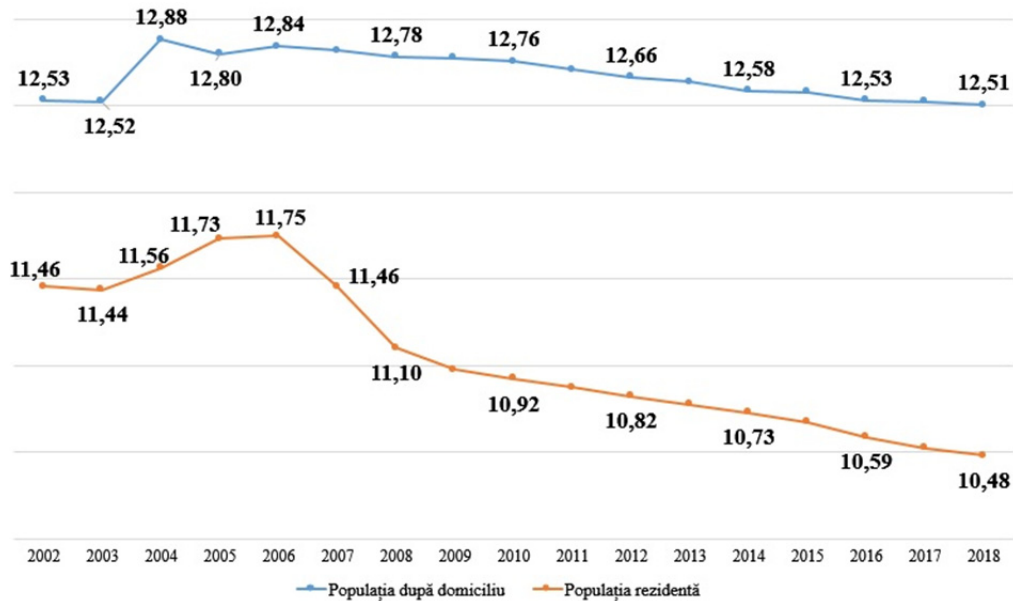

Figura 2. Situația comparativă a populației urbane după domiciliu, respectiv a populației urbane rezidente (milioane de locuitori)

Sursa: realizat de autori pe baza datelor existente pe site-ul INS

Tabelul următor prezintă o situație comparativă a ponderii populației urbane după domiciliu, pentru anii 1992, 2006, 2018 (%).

Tabelul 1. Situație comparativă a ponderii populației urbane după domiciliu, 1992-2006-2018, (%)

Județe	Total populație urbană			Populația urbană de gen masculin			Populația urbană de gen feminin		
	1992	2006	2018	1992	2006	2018	1992	2006	2018
Alba	54,71	59,22	60,03	54,07	58,46	58,86	55,34	59,96	61,17
Arad	52,81	57,45	56,68	52,49	56,82	55,70	53,10	58,04	57,61
Argeș	47,18	49,57	49,03	46,95	49,06	47,84	47,39	50,05	50,15
Bacău	48,59	48,18	47,38	47,75	47,05	45,96	49,43	49,28	48,78
Bihor	49,01	52,27	51,18	48,44	51,50	49,87	49,56	52,99	52,42
Bistrița-	36,28	37,63	39,53	35,76	36,94	38,55	36,80	38,31	40,50

Județe	Total populație urbană			Populația urbană de gen masculin			Populația urbană de gen feminin		
	1992	2006	2018	1992	2006	2018	1992	2006	2018
Năsăud									
Botoșani	36,77	43,23	43,21	36,33	42,53	42,07	37,20	43,91	44,34
Brașov	76,77	75,69	72,78	76,42	75,04	71,60	77,11	76,30	73,89
Brăila	64,93	65,96	65,05	64,12	65,16	63,78	65,73	66,73	66,25
București	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Buzău	39,60	42,86	42,37	39,14	42,28	41,32	40,06	43,43	43,37
Caraș-Severin	57,75	59,33	58,45	57,76	59,08	57,75	57,73	59,57	59,11
Călărași	39,68	40,00	40,07	38,99	39,48	39,26	40,36	40,49	40,85
Cluj	65,93	67,90	65,56	65,14	67,05	64,47	66,69	68,70	66,58
Constanța	72,96	71,65	69,20	72,38	70,66	67,86	73,54	72,60	70,46
Covasna	52,92	51,66	50,11	52,20	50,86	48,97	53,64	52,44	51,21
Dâmbovița	31,50	33,12	31,80	31,17	32,65	30,78	31,82	33,57	32,78
Dolj	49,18	54,74	55,20	49,06	54,29	54,04	49,29	55,16	56,29
Galați	57,25	57,56	57,13	56,34	56,58	55,82	58,16	58,53	58,40
Giurgiu	30,89	32,70	32,53	30,59	32,38	31,84	31,17	33,00	33,20
Gorj	41,46	47,87	48,57	41,54	47,32	47,38	41,38	48,40	49,74
Harghita	45,24	45,36	44,00	44,34	44,60	43,00	46,16	46,10	44,97
Hunedoara	76,14	78,34	77,78	76,38	78,35	77,32	75,89	78,33	78,22
Ialomița	40,08	46,85	47,53	39,69	46,44	46,73	40,48	47,24	48,30
Iași	47,43	48,78	48,60	46,38	47,28	46,95	48,48	50,26	50,25
Ilfov	7,16	42,04	45,50	7,02	41,91	45,11	7,28	42,16	45,87
Maramureș	53,47	60,57	60,15	53,14	59,95	59,29	53,79	61,17	60,97
Mehedinți	48,22	50,81	50,62	48,40	50,45	49,49	48,04	51,15	51,71
Mureș	50,56	54,15	52,17	49,91	53,41	51,04	51,20	54,86	53,26
Neamț	39,40	40,72	39,13	38,58	39,72	37,67	40,22	41,69	40,53
Olt	39,39	42,93	43,59	39,18	42,61	42,69	39,59	43,25	44,48

Județe	Total populație urbană			Populația urbană de gen masculin			Populația urbană de gen feminin		
	1992	2006	2018	1992	2006	2018	1992	2006	2018
Prahova	52,12	51,96	50,95	51,37	51,00	49,61	52,84	52,87	52,21
Satu Mare	45,89	47,77	47,82	45,19	46,94	46,62	46,58	48,56	48,96
Sălaj	39,73	42,43	43,36	39,78	42,38	42,87	39,69	42,49	43,83
Sibiu	69,06	68,91	67,04	68,45	68,04	65,84	69,65	69,74	68,18
Suceava	36,70	44,75	43,96	36,07	44,07	43,31	37,33	45,42	44,62
Teleorman	34,06	35,93	36,50	33,93	35,68	35,72	34,18	36,16	37,25
Timiș	60,91	63,92	59,73	60,23	62,91	58,30	61,55	64,86	61,06
Tulcea	47,73	49,38	49,30	47,18	48,55	47,95	48,29	50,20	50,64
Vaslui	40,16	42,56	48,47	39,28	41,41	47,66	41,04	43,71	49,30
Vâlcea	39,43	47,47	48,15	39,18	46,88	47,03	39,66	48,04	49,23
Vrancea	38,01	37,85	37,57	37,22	37,00	36,44	38,79	38,67	38,67

Sursa: realizat de autori pe baza datelor existente pe site-ul INS

Din datele prezentate, se observă că, față de anul 1992, în anul 2018 ponderea populației urbane a scăzut mai ales în următoarele județe: Brașov (-3,99%), Constanța (-3,77%), Covasna (-2,81%), Sibiu (-2,02%). În aceste județe s-au consemnat cele mai însemnate scăderi și pentru populația de gen masculin, respectiv feminin. Creșteri ale populației urbane s-au înregistrat în: Ilfov (+38,35%), Vâlcea (+8,73%), Vaslui (+8,31%), Ialomița (+7,45%), Suceava (+7,26%), Gorj (+7,11%).

Cu toate acestea, în anul 2018, cele mai ridicate valori ale ponderii populației urbane s-au înregistrat în județele: Hunedoara (77,78%), Brașov (72,78%), Constanța (69,20%), Sibiu (67,04%), Cluj (65,56%). În aceste județe, valorile se mențin cele mai ridicate și pentru populația de gen masculin, respectiv feminin. Județele în care ponderea populației urbane este foarte redusă sunt: Bistrița-Năsăud (39,53%), Neamț (39,13%), Vrancea (37,57%), Teleorman (36,50%), Giurgiu (32,53%), Dâmbovița (31,80%).

Un alt indicator îl constituie sporul natural al populației. O comparație a evoluției sporului natural al populației pentru întreaga populație a României, respectiv pentru populația din mediul urban, este redată în figura următoare.

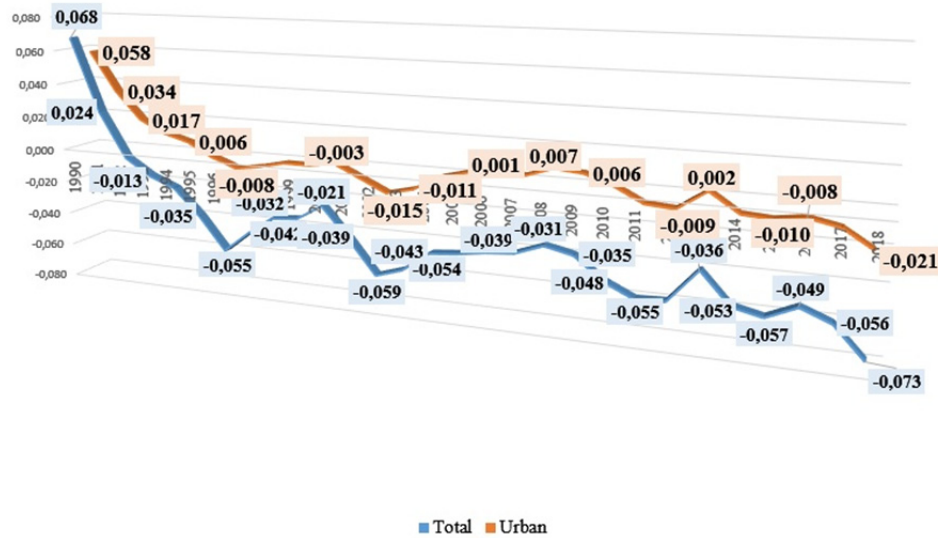

Figura 3. Situație comparativă a sporului natural al populației pentru întreaga populație, respectiv pentru populația din mediul urban, 1990-2018 (milioane de persoane)

Sursa: realizat de autori pe baza datelor existente pe site-ul INS

Se constată că în anul 1990, s-au înregistrat cele mai ridicate valori, atât pentru totalul populației (+0,068 milioane locuitori), cât și pentru populația din mediul urban (+0,058 milioane locuitori). Perioada ulterioară anului 1990 este caracterizată de o tendință descrescătoare a valorilor. Scăderile s-au înregistrat mai ales pentru nivelul național. De asemenea, pentru populația din mediul urban se consemnează valori atât pozitive, cât și negative, dar valoarea înregistrată în anul 2018 (-0,021 milioane locuitori) este cea mai scăzută din perioada analizată (1990-2018).

În Figura 4 este prezentată evoluția vârstei medii a populației din mediul urban pentru perioada 1992-2018 (ani).

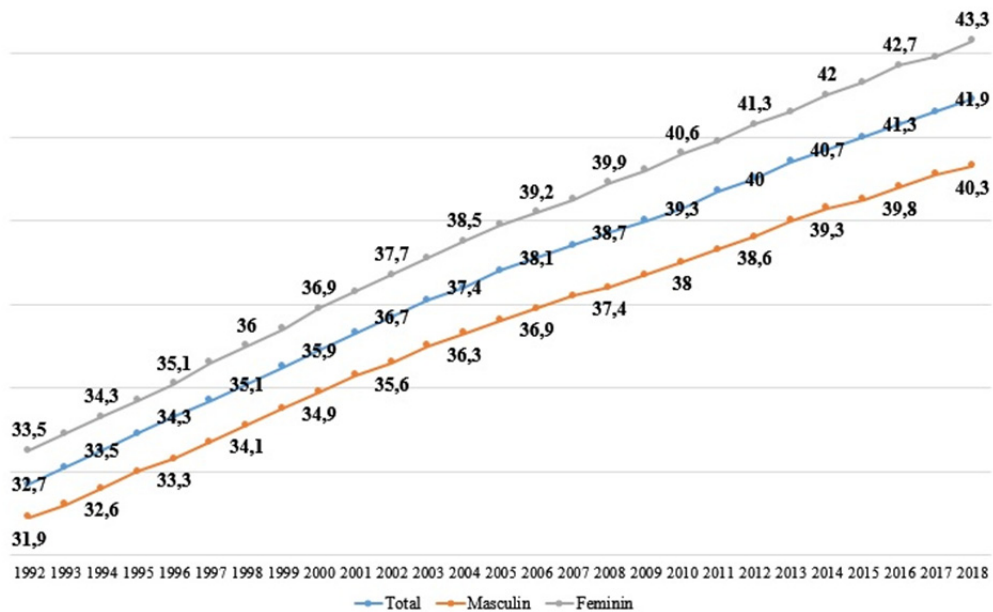

Figura 4. Evoluția vârstei medii a populației din mediul urban, 1992-2018 (ani)

Sursa: realizat de autori pe baza datelor existente pe site-ul INS

Se observă că atât pentru întreaga populație din mediul urban, cât și separat pentru populația de gen masculin din mediul urban, respectiv de gen feminin din mediul urban, tendința este una crescătoare. Astfel, în anul 1992, vârsta medie a populației era de 33,5 ani, iar în anul 2018 era de 41,9 ani. De asemenea, pe întreaga perioadă analizată, vârsta medie a populației de gen feminin este mai mare decât vârsta medie a populației de gen masculin.

Un alt indicator este durata medie a vieții. Evoluția duratei medii a vieții, pentru perioada 1996-2018 (ani) este prezentată în Figura 5.

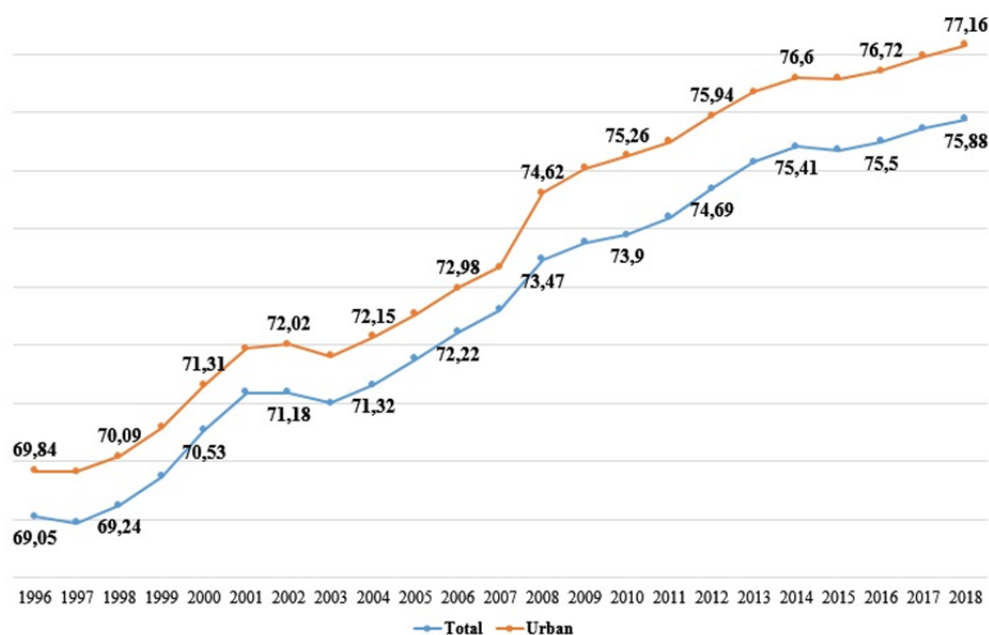

Figura 5. Evoluția duratei medii a vieții, 1996-2018, (ani)

Sursa: realizat de autori pe baza datelor existente pe site-ul INS

Din comparația valorilor pentru perioada 1996-2018, pentru întreaga populație a României, respectiv pentru populația din mediul urban, se observă o tendință crescătoare a duratei medii a vieții. Astfel, pentru populația din mediul urban, durata medie a vieții a crescut de la 69,84 ani (în anul 1996) la 77,15 ani (în anul 2018). De asemenea, se observă că, pentru întregul interval analizat, durata medie a vieții este mai ridicată pentru populația din mediul urban.

3. Concluzii

Din analiza efectuată, se observă că, începând cu anul 1997, în România, ponderea populației urbane se menține la valori de peste 55%. În anul 2018, în 14 județe ale României ponderea populației urbane era de peste 55%. De asemenea, sporul natural al populației din mediul urban are o tendință descrescătoare, iar începând cu anul 2014 acesta a avut valori negative. Totodată, față de valorile înregistrate în anul 1992, în anul 2018 vârsta medie a populației din mediul urban a crescut cu aproximativ 9 ani. Durata medie a vieții populației din mediul urban s-a mărit și aceasta. În aceste condiții, în anul 2018 durata medie a vieții populației din mediul urban a ajuns la 77,16 ani.

Procesul de îmbătrânire a membrilor unei comunități poate conduce la dereglări în domeniul educațional, respectiv în domeniul forței de muncă. Economia unei societăți, precum și o societate în ansamblul ei, se pot confrunta cu anumite presiuni în cazul în care nu se iau în considerare aspectele referitoare la procesul de îmbătrânire demografică.

Bibliografie:

1. - Agenția Europeană de Mediu, *Urban sprawl in Europe — the ignored challenge*, Raportul nr. 10/2006 al AEM, 2006
2. - Alpopi C., Nica E., Negescu Oancea M.D., Balu P.E., *Aspects of sustainable development in the perspective of the population aging phenomenon*, Quality – Access to Success, 20(S2), 2019
3. - European Commission, *Reflection paper towards a sustainable europe by 2030*, 2019a
4. - European Commission, *Urban development*, 2019b
5. - European Committee of the Regions, *The improvement of the implementation of the Territorial Agenda of the European Union 2020*, 2015
6. - Institutul Național de Statistică, *Populația României pe localități (după domiciliu) la 1 iulie 2016*, 2016
7. - Institutul Național de Statistică, <http://www.insse.ro/>
8. - Organization for Economic Cooperation and Development, *Coping with emigration in Baltic and East European countries*, 2013
9. - United Nations, *Changing population age structures and sustainable development*, Report of the Secretary-General, 2017